МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Етика та соціальна відповідальність бізнесу

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова **Форма навчання**: заочна
Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: для всіх спеціальностей
Спеціальність: для всіх спеціальностей
Освітня програма: для всіх спеціальностей
Рік навчання: 2-4 **Семестр**: 3-8
Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.: 6- лекції; 6- семінарські; 108 - самостійна робота)
Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Метіль Тетяна Костянтинівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю
Кафедра: кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю
Робочій e-mail: tatanametil@gmail.com
Години консультацій на кафедрі: середа, 14.40-16.00

3. Опис та мета дисципліни

Дисципліна «Етика та соціальна відповідальність бізнесу» може бути цікавою та корисною студентам всіх спеціальностей.

Курс присвячено питанням сутності і змісту кадрового менеджменту, проблемам формування і соціального розвитку колективу. Розглядаються питання етики соціальної відповідальності бізнесу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань та практичних навичок впровадження етики соціально-відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування.

Метою вивчення дисципліни є формування комплексу теоретичних знань і вироблення практичних навичок щодо формування соціально-відповідальної та етичної поведінки бізнесу, а також аналізу соціальної звітності підприємств та організацій.

Передумови для вивчення дисципліни «Етика та соціальна відповідальність бізнесу»: базується на вивченні таких дисциплін як «Економіка підприємства», «Стратегічний маркетинг» та інших.

Міждисциплінарні зв'язки. Деякі теми дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» тісно пов'язані з такими предметами як: «Підприємництво та бізнес-культура», «Кадровий менеджмент», «Комунікативний менеджмент» та інших.

4. Результати навчання

Студенти, які опанують дисципліну «Етика та соціальна відповідальність бізнесу» повинні набути такі результати навчання:

Знання:

− сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;

− особливості соціальної відповідальності різних суб’єктів суспільного розвитку;
− місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;
− нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;
− моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;
− критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності;
− особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях;
− сутність соціальних інвестицій як форми прояву корпоративної відповідальності роботодавців;
− сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики управління персоналом;
− екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;
− сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.

2.Уміння:

− визначати та критично осмислювати забезпечення соціальної відповідальності відповідно до сфери застосування
− вміти застосувати принципи та норми етикету в діловому спілкуванні;
− вміти дотримуватись етичних вимог при організації виставок, ярмарків та презентацій;
− аналізувати практику соціальної відповідальності зарубіжних компаній та визначати доцільні інструменти для імплементації в практику вітчизняних організацій;
− розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб‘єктами економічної діяльності;
− формувати та підтримувати суспільно позитивний імідж підприємства;
− визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством з урахуванням політики корпоративної соціальної відповідальності, надавати консультацій управлінському персоналу суб’єкта господарювання щодо облікової інформації;
− посилювати соціальну відповідальність суб’єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство;
− збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та не фінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

3. Комунікація:

− донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;
− зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
− використання державної мови у професійній діяльності;
− здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію;
− практикувати дотримання етичних принципів ведення дискусій та оприлюднення результатів наукової праці.

4. Автономність та відповідальність:

− прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
− відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди;
− безперервний саморозвиток і самовдосконалення;
− здатність до подальшого навчання.

5. Структура дисципліни

Тема № 1. Етика бізнесу як навчальна дисципліна. Історія та принципи ділового етикету

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1.Об'єкт та предмет навчальної дисципліни «Етика бізнесу», її завдання. 2.Сучасні погляди на місце етики у бізнесі. Професійні етичні кодекси. 3.Етичні вимоги до менеджера. Службова етика. Правові, моральні норми. Базування традицій, звичок і звичаїв на ділових нормах моралі та права. 4.Історія становлення етикету. Різновиди етикету. Сутність та зміст ділового етикету. Принципи ділового етикету.	1. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 2. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с. 3. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 4. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с.
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено навчальною програмою	
Завдання для самостійної роботи: **Підготувати реферат** 1.Поняття етики і культури управління: ознаки, зміст, сутність. 2. Цінності, мотивація культури управління. 3. Методи самовдосконалення керівника. 4. Етична атмосфера в організації і стиль управління. 5. Етика лідерства в менеджменті.	1. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ / Ю. Бажал та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. К.: Пульсари, 2015. 278 с. 2. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 3. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с. 4. Шаповал В.М Конспект лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів спеціальності 075 «Маркетинг». Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 100 с. 5. Балуєва О. В., Боднарук О.В. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Маріуполь. ДонДУУ, 2017. 284 с. 6. Етика бізнесу: навч.метод. комплекс з дисципліни / Уклад. В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. 108 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9747/1/5_Зеліч%28Яцко%29В.В._2015_Мет._Етика%20бізнесу.pdf

Тема 2. Сутність і структура процесу ділового спілкування.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Форми ділового спілкування	1. Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин

Сприйняття та оцінка партнерами один одного. 2. Обмін інформацією у спілкуванні. Вербальні й невербальні канали зв'язку. 3. Проведення ділової бесіди та її аналіз. Особливості ведення ділової розмови по телефону. 4. Ділове спілкування з журналістами. Особливості публічного виступу по радіо та на телебаченні. 5. Організація та проведення нарад. Виступ на бізнес-зборах. Ведення ділової документації.	– Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с. https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-11/Етика%20бізнесу%20навч%20посібн.pdf 2. Етика бізнесу: навч.метод. комплекс з дисципліни / Уклад. В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. 108 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9747/1/5_Зеліч%28Яцко%29В.В._2015_Мет._Етика%20бізнесу.pdf 3. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 4. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с.
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено навчальною програмою	
Завдання для самостійної роботи: 1. **Підготувати доповіді відповідно до теми заняття** (вимоги: відсутність плагіату, тривалість 3-5 хв). Орієнтована тематика: 1.Підприємницька діяльність в умовах ринку. 2. Бізнес – як ключовий момент підприємництва та професійної економічної діяльності. 3. Основні складові бізнесу. 4. Ділова професійна етика, її різновиди. 5. Основні концепції в етиці бізнесу: утилітаризм, деонтична етика, етика справедливості. 6. Поняття відповідальності в сучасній етиці бізнесу. Відмінність етичних норм від юридичних. Вибір цілей та засобів ведення бізнесу.	1. Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин – Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с. https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-11/Етика%20бізнесу%20навч%20посібн.pdf 2. Етика бізнесу: навч.метод. комплекс з дисципліни / Уклад. В.В. Зеліч (Яцко). Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. 108 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9747/1/5_Зеліч%28Яцко%29В.В._2015_Мет._Етика%20бізнесу.pdf 3. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 4. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с.

Тема № 3. Критика та її етичні аспекти.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Норми етикету при організації виставок, ярмарків 2. Етичні порушення в процесі критики, що зустрічаються в діловому житті. 3. Неприємні психологічні наслідки етичних норм тією особою, котра критикує.	1. Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин – Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с. https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-11/Етика%20бізнесу%20навч%20посібн.pdf 2. Етика бізнесу: навч.метод. комплекс з дисципліни / Уклад. В.В. Зеліч (Яцко). Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. 108 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9747/

4. Рекомендації для тих, хто критикує, і тих, кого критикують. Роль етичної сторони критики в повсякденному діловому житті. 5. Функції та задачі виставок, ярмарків, вплив на розвиток ділових відносин. Специфіка етичних вимог до ділових стосунків, що встановлюються на виставках та ярмарках. 6. Особливості етичного характеру у взаємостосунках між організаторами та відвідувачами виставок. 7. Специфіка взаємостосунків із випадковими відвідувачами виставок. Етичні вимоги до рекламної сторони функціонування виставки.	1/5_Зеліч%28Яцко%29В.В._2015_Мет._Етика %20бізнесу.pdf 3. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 4. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с.
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено навчальною програмою	
Завдання для самостійної роботи: 2. **Підготувати доповіді відповідно до теми заняття** (вимоги: відсутність плагіату, тривалість 3-5 хв). Орієнтована тематика: 1. Етика ділового спілкування та етика ділових контактів. 2. Ділові зустрічі, бесіди, наради, переговори. 3. Особливості бесіди по телефону. 4. Організація ділових письмових контактів та ділового листування. 5. Етикет як умова ефективного здійснення зовнішньоекономічної діяльності.	1. Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин – Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с. https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-11/Етика%20бізнесу%20навч%20посібн.pdf 2. Етика бізнесу: навч.метод. комплекс з дисципліни / Уклад. В.В. Зеліч (Яцко). Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. 108 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9747/1/5_Зеліч%28Яцко%29В.В._2015_Мет._Етика %20бізнесу.pdf 3. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 4. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с.

Тема №4. Організація презентацій: норми етикету. Національні особливості етики бізнесу.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Роль презентації в діловому житті. Етичні вимоги до проведення презентації. Можливі етичні порушення в ході проведення презентації. 2. Види презентацій у залежності від поставлених перед ними цілей. 3. Особливості привітання залежно від статі, віку, рангу. Критерії відмінностей пріоритетів у привітаннях і представленнях сучасного ділового життя.	5. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ / Ю. Бажал та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. К.: Пульсари, 2015. 278 с. 6. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 7. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с.

4. Фактори, що впливають на процедуру привітання, представлення й титулування в повсякденній діловій практиці. 5. Титули та титулування. Залежність титулів від ієрархічного становища в організації. 6. Основні тенденції змін у сучасній системі привітання, представлення та 5 титулування. 7. Культурні відмінності у міжнародному бізнесі. Етикет національного прапора. 8. Національні особливості етики бізнесу в Україні. 9. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія). Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). 10. Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ). Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.	8. Шаповал В.М Конспект лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів спеціальності 075 «Маркетинг». Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 100 с. 9. Балуєва О. В., Боднарук О.В. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Маріуполь. ДонДУУ, 2017. 284 с. 10. Етика бізнесу: навч.метод. комплекс з дисципліни / Уклад. В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. 108 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9747/1/5_Зеліч%28Яцко%29В.В._2015_Мет._Етика%20бізнесу.pdf 11.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Роль презентації в діловому житті. Етичні вимоги до проведення презентації. Можливі етичні порушення в ході проведення презентації. 2. Види презентацій у залежності від поставлених перед ними цілей. 3. Особливості привітання залежно від статі, віку, рангу. 4. Фактори, що впливають на процедуру привітання, представлення й титулування в повсякденній діловій практиці. 5. Титули та титулування. 6. Основні тенденції змін у сучасній системі привітання, представлення та 5 титулування. 7. Культурні відмінності у міжнародному бізнесі. Етикет національного прапора. 8. Національні особливості етики бізнесу в Україні. 9. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія). Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). 10. Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ).	1. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ / Ю. Бажал та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. К.: Пульсари, 2015. 278 с. 2. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 3. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с. 4. Шаповал В.М Конспект лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів спеціальності 075 «Маркетинг». Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 100 с.
Завдання для самостійної роботи: 3. **Підготувати доповіді відповідно до теми заняття** (вимоги: відсутність плагіату, тривалість 3-5 хв). Орієнтована тематика: 1.Культурні відмінності у міжнародному	1. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ / Ю. Бажал та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. К.: Пульсари, 2015. 278 с.

бізнесі. 2.Етикет національного прапора. 3.Національні особливості етики бізнесу в Україні. 4.Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія). 5.Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). 6.Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ). 7.Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.	2. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. 3. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с. 4. Шаповал В.М Конспект лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів спеціальності 075 «Маркетинг». Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 100 с. 5. Балуєва О. В., Боднарук О.В. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Маріуполь. ДонДУУ, 2017. 284 с. 6. Етика бізнесу: навч.метод. комплекс з дисципліни / Уклад. В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. 108 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9747/1/5_Зеліч%28Яцко%29В.В._2015_Мет._Етика%20бізнесу.pdf

Тема № 5. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (- год.): Не передбачено навчальною програмою	
Семінарське заняття (2 год.): 1. Поняття відповідальності в системі суспільних взаємовідносин 2. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення та складові елементи 3. Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі	1. Коник Д. Л, Олійник М. В., Привалов Ю. О. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: Матеріали експертного дослідження НАН України; Інститут соціології; Фонд «Інтелектуальна перспектива»; Представництво Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) К.Батискаф, 2002. 2. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ за заг.ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф.А.Я. Кузнєцової. К.: УБС НБУ, 2009. 3. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства Пер. з анг. С. Яринич. К.: Стандарт, 2005 С.405 4. Лазоренко Л. В. Корпоративна соціальна відповідальність як інноваційна стратегія бізнесу URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64 . 5. Методика визначення рейтингу корпоративної соціальної відповідальності URL: http://um.co.ua/13/13-2/13-243.html . 6. Офіційна сторінка Глобального Договору

	ООН URL: https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles 7.
Завдання для самостійної роботи: 4. **Підготувати доповіді відповідно до теми заняття** (вимоги: відсутність плагіату, тривалість 3-5 хв). Орієнтована тематика: 7.Соціальна відповідальність як стратегія досягнення збалансованого розвитку суспільства і бізнесу. 8.Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях. 9.Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності. 10. Статус, функції та обов'язки менеджера з КСВ в організації. 11. Організаційно-управлінські механізми імплементації КСВ в управління організацією. 12. Корпоративна соціальна відповідальність як інструмент формування позитивного іміджу та ділової репутації компанії. 13. Підвищення якості трудового життя як мета і критерій КСВ. 14. Конструювання компенсаційного пакета на засадах соціальної відповідальності. 15. Покращення умов праці, запровадження міжнародних стандартів охорони та 16. безпеки праці на підприємстві.	1. Гирик О. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К., 2009. 258 с. 2. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf 3. Гогуля О. П. Соціальна відповідальність бізнесу : монографія Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин, 2011. 175 с. 4. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 5. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 6. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 7. Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

Тема № 6. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (- год.): Не передбачено навчальною програмою	
Семінарське заняття (2 год.): 1. Моделі соціальної політики держави як базова передумова побудови системи соціальної відповідальності організації. 2. Історична трансформація поглядів на соціальну справедливість у суспільстві.	1. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 2. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 3. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-

	model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 4. Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с. 5. Гусєва О.Ю., Воскобоєва О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с. 6. Шаповал В.М Конспект лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів спеціальності 075 «Маркетинг». Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 100 с. 7. Шаповал В.М Методичні вказівки щодо виконання самостійних робіт з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів денної форми навчання спеціальності 075 «Маркетинг». Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 26 с
Завдання для самостійної роботи: **Підготуйте відповіді на питання:** 1. Аналіз і оцінка соціальної відповідальності організації за допомогою соціального аудиту 2. Моніторинг ефективності діяльності організації в контексті соціальної відповідальності 3. Показники соціальної відповідальності бізнесу в результатах діяльності організації 4. Показники нефінансового звіту про соціальну відповідальність організації (Виконати в зошиті та представити на семінарському занятті; додаткові вимоги: відсутність плагіату, відповідь на одне питання обсягом до 1 стор. тексту). **Вирішення ситуації** Завдання 1 *1)* Описати існуючі аргументи «за» та «проти» соціальної відповідальності бізнесу на основі концепцій «корпоративного егоїзму», «корпоративного альтруїзму» та «розумного егоїзму» висловити особисту думку на проблему «належної ролі бізнесу в суспільстві». *2)* Яким чином розрізняються прояви соціальної відповідальності з боку трьох організацій: металургійного заводу, лікарні й університету? Виділити характерні риси соціальної відповідальності кожної з організацій.	1. Гирик О. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К., 2009. 258 с. 2. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf 3. Гогуля О. П. Соціальна відповідальність бізнесу : монографія Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин, 2011. 175 с. 4. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 5. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 6. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 7. Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

Тема № 7. Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність менеджера.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (- год.): Не передбачено навчальною програмою	
Семінарське заняття (2год.): 1. Соціальне підприємництво як базова форма соціально відповідального бізнесу 2. Організація діяльності менеджера з соціальної відповідальності Кодекс корпоративної поведінки	1. Гирик О. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К., 2009. 258 с. 2. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf 3. Гогуля О. П. Соціальна відповідальність бізнесу : монографія Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин, 2011. 175 с. 4. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 5. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 6. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 7. Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.
Завдання для самостійної роботи: Опрацювання лекційного матеріалу, навчальної та спеціальної літератури, незалежних джерел та рекомендацій щодо світової та вітчизняної практики соціальної відповідальності бізнесу. Підготовка доповідей з проблемних питань. (Виконати в зошиті та представити на семінарському занятті).	8. Гирик О. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К., 2009. 258 с. 9. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf 10. Гогуля О. П. Соціальна відповідальність бізнесу : монографія Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин, 2011. 175 с. 11. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект:

	монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 12. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 13. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 14. Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

Тема № 8. Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (- год.): Не передбачено навчальною програмою	
Не передбачено навчальною програмою	
Завдання для самостійної роботи: 1. Проведення моніторингу реалізації соціальної відповідальності бізнесу на прикладі конкретного підприємства Відповідь обґрунтуйте. (Виконати в зошиті та представити на семінарському занятті).	1. Гирик О. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К., 2009. 258 с. 2. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf 3. Гогуля О. П. Соціальна відповідальність бізнесу : монографія Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин, 2011. 175 с. 4. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 5. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 6. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 7. Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред.

	А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

Тема № 9. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (- год.):	
Семінарське заняття (- год.):	
Завдання для самостійної роботи: **1.** Описати практику (окремий захід чи низку взаємопов'язаних заходів) соціально відповідального підходу до ведення бізнесу іноземною або вітчизняною компанією.	1. Гирик О. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К., 2009. 258 с. 2. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf 3. Гогуля О. П. Соціальна відповідальність бізнесу : монографія Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин, 2011. 175 с. 4. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 5. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 6. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 7. Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

Тема № 10. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (- год.): Не передбачено навчальною програмою	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено навчальною програмою	
Завдання для самостійної роботи: 1. **Підготувати реферат відповідно до теми заняття** (вимоги:	1.Гирик О. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К., 2009. 258 с.

відсутністьплагіату,обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). Орієнтована тематика: 1. Статус, функції та обов'язки менеджера з КСВ в організації. 2. Організаційно-управлінські механізми імплементації КСВ в управління організацією. 3. Корпоративна соціальна відповідальність як інструмент формування позитивного іміджу та ділової репутації компанії. 4. Підвищення якості трудового життя як мета і критерій КСВ. 5. Конструювання компенсаційного пакета на засадах соціальної відповідальності. (Обрати один із запропонованих варіантів або запропонувати власний варіант. Додаткові вимоги: відсутність плагіату, обсяг 2-3 арк. друкованого тексту).	2.Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf 3.Гогуля О. П. Соціальна відповідальність бізнесу : монографія Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин, 2011. 175 с. 4.Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 5.Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 6.Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 7.Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

Тема № 11. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (- год.): Не передбачено навчальною програмою	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено навчальною програмою	
Завдання для самостійної роботи: 2. **Підготувати реферат відповідно до теми заняття** (вимоги: відсутністьплагіату,обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). Орієнтована тематика: 1. Впровадження соціальної звітності в Україні. 2. 2Показники ефективності соціальних інвестицій. 3. Дослідження можливих загроз та напрямів мінімізації ризиків у сфері КСВ. 4. Формування ефективної ідеології та культури соціальної відповідальності. 5. Роль корпоративної культури в забезпеченні стратегічної стійкості підприємства	1. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 2. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 3. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 4. Шаповал В.М Конспект лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів спеціальності 075 «Маркетинг». Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 100 с.

6. Удосконалення діяльності профспілкових та громадських організацій щодо посилення їх соціальної відповідальності. 7. Міжнародні ініціативи як чинники формування і розвитку соціальної відповідальності. (Обрати один із запропонованих варіантів або запропонувати власний варіант. Додаткові вимоги: відсутність плагіату, обсяг 2-3 арк. друкованого тексту).	Шаповал В.М Методичні вказівки щодо виконання самостійних робіт з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів денної форми навчання спеціальності 075 «Маркетинг». Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 26

Тема № 12. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (- год.): Не передбачено навчальною програмою	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено навчальною програмою	
Завдання для самостійної роботи: 3. **Підготувати реферат відповідно до теми заняття** (вимоги: відсутністьплагіату,обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). Орієнтована тематика: 1. Корпоративна культура – соціальна відповідальність – соціальний діалог: організаційно-управлінські механізми взаємодії та забезпечення стійкого розвитку підприємства. 2. Сутність і складові соціальної відповідальності людини, її значення в забезпеченні стійкої соціальної динаміки. 3. Корпоративні благодійні соціальні проекти та програми як вияв соціальної відповідальності бізнесу. 4. Екологічна відповідальність громадян. 5. Гармонізація інтересів сторін соціально-трудових відносин на принципах соціального партнерства. (Обрати один із запропонованих варіантів або запропонувати власний варіант. Додаткові вимоги: відсутність плагіату, обсяг 2-3 арк. друкованого тексту).	1. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf 2. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с. 3. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К.: К.І.С., 2017. 170 с. 4. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html 5. Соціальна відповідальність суспільних інститув: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

Тематика рефератів

1. Правила організації ділових зустрічей.
2. Історія світових традицій ділових зустрічей.
3. Методи і способи забезпечення організації протоколу.

4. Етика ділового спілкування. Загальноприйняті закони і нормативи ділового спілкування.
5. Предмет ділової зустрічі.
6. Місце проведення протокольних переговорів. Основні фактори планування ділових зустрічей.
7. Матеріали для обговорення на переговорах. Загальна характеристика ділових зустрічей.
8. Етикет як сукупність правил поведінки людини.
9. Моральні основи етикету.
10. Особливості ділового етикету.
11. Етичні кодекси, їх значення у формуванні етичної поведінки ділової людини.
12. Етикет у взаєминах з іноземцями.
13. Типології спілкування.
14. Історія підходів до вивчення спілкування.
15. Елементи спілкування.
16. Феноменологія спілкування.
17. Вербальна і невербальна складові спілкування.
18. Психологічний контакт із співбесідником.
19. Позиції в спілкуванні.
20. Культурні відмінності у міжнародному бізнесі.
21. Етикет національного прапора.
22. Національні особливості етики бізнесу в Україні.
23. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія).
24. Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада).
25. Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ).
26. Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов’язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов’язковою. У випадку відсутності студента на проміжному
контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота має комплексний характер: вона містить одну тему для реферату та 15 тестових завдань.

Зразок модульної контрольної роботи

Підготуйте реферат за нижче запропонованою проблематикою

Варіант 1.
Соціальна відповідальність особи
Варіант 2.
Соціальний маркетинг
Варіант 3.
Соціальне інвестування
Варіант 4.
Європейські стандарти у сфері праці
Варіант 5.
Соціально відповідальна поведінка організації у сфері охорони навколишнього середовища
Варіант 6.
Суспільний імідж організації
Варіант 7.
Організаційна культура
Варіант 8.
Соціальний аудит
Варіант 9.
Сталий розвиток організації
Варіант 10.
Історія становлення соціальної відповідальності бізнесу
Варіант 11.
Кодекс корпоративної поведінки організації
Варіант 12.
Менеджер із соціальної відповідальності
Варіант 13.
Глобальний договір ООН
Варіант 14.
Захист прав споживачів
Варіант 15.
Соціальна відповідальність територіальної громади
Варіант 16.
Соціальна відповідальність держави
Варіант 17.
Нефінансова звітність в організації
Варіант 18.
Оцінка ефективності соціальної відповідальності бізнесу
Варіант 19.
Імпакт-інвестування
Варіант 20.
Зелена економіка
Варіант 21.
Соціальна відповідальність органів місцевого самоврядування
Варіант 22.
Соціальна відповідальність ЗМІ
Варіант 23.
Принципи проведення відповідальних закупівель
Варіант 24.
Умови забезпечення доброчесної конкуренції
Варіант 25.
Вимоги стандарту АА1000
Варіант 26.

Соціальне підприємництво
Варіант 27.
Принципи функціонування зеленого офісу
Варіант 28.
Соціальна відповідальність громадянина
Варіант 29.
Індекс прозорості і підзвітності організацій
Варіант 30.
Фандрайзинг
Варіант 31.
Краудфайдинг
Варіант 32.
Особливості корпоративного спонсорства в Україні

Тестові завдання

1. Хто із науковців вважає, що поняття соціальна відповідальність поєднує суспільну та особисту відповідальність?
а) Л. Білецька;
б) Р. Хачатуров;
в) О. Плахотний;
г) О. Ростигаєв.
2. Соціальну відповідальність поділяють на:
а) правову, неправову;
б) етична, неетична;
в) політична,економічна;
г) антропогенна, природня.
3. До не правової соціальної відповідальності не належить:
а) моральна,
б) політична,
в) корпоративна
г) економічна
4. До функцій етичних кодексів не належать:
а) регулятивна;
б) ціннісно-орєнтаційна;
в) репутаційна;
г) розподільчаю
5. Регулятивна функція етичних кодексів проявляється в:
а) здійсненні регламентації поведінки персоналу;
б) орієнтуючи на корпоративні цілі;
в) формуючи довіру до організації з боку контрагентів та підвищуючи інвестиційну привабливість компанії;
г) перерозподілі ВВП;
6. Міжнародні стандарти не включають:
а) Кодекси;
б) Хартії;
в) Закони;
г) Конституцію;
7. До первинних стейкхолдерів не належать:
а) Власники;
б) Клієнти;
в) Співробітники;
г) Влада;
8. До місцевих стейкхолдерів можна віднести:

а) місцеву владу;
б) клієнтів;
в) власників;
г) співробітників.
9. Стейкхолдерів поділяють на:
а) Первинних і вторинних;
б) Місцевих, загальнодержавних;
в) Ближніх, дальніх;
г) Зовнішніх, внутрішніх.
10. Назвати ознаки юридичної відповідальності:
а) ґрунтується на нормах права, формально визначена, володіє чіткістю, деталізованістю та загальнообов'язковістю;
б) гарантується державою, безпосередньо пов'язана з державно-владною діяльністю та державно-правовим волевиявленням;
в) забезпечується державним переконанням або примусом;
г) Всі відповіді є вірними;
д) Немає правильної відповіді.
11. Принцип юридичної відповідальності, що виражається в виражається в людяному, милосердному ставленні до суб'єктів юридичної відповідальності під час її встановлення та реалізації – це:
а) принцип гуманізму;
б) принцип справедливості;
в) принцип законності;
г) принцип індивідуалізації.
12. Чи правильним є твердження: "Ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення"
а) Так;
б) Ні.
13. Основними суб’єктами соціальної держави є:
а) Громадяни України; гарант Конституції - Президент України;
б) Вищий орган законодавчої влади - Верховна Рада України; вищий орган виконавчої влади - Кабінет Міністрів України;
в) Органи державної влади різного рівня та органи місцевого самоврядування; суб’єкти господарювання різних форм власності;
г) Всі відповіді є вірними
14. Соціальна відповідальність громадянина не виражається у:
а) активній життєвій позиції, у максимальному розкритті свого творчого потенціалу;
б) розробці та реалізації внутрішньої та зовнішньої соціально-економічної політики держави, її правової основи;
в) дотриманні норм соціальної етики – насамперед, принципу гуманізму;
г) свідомій передачі громадянином частини власності (у вигляді податків) на суспільні витрати.
15. Самостійний, національний рівень системи міжнародного співробітництва у сфері соціального захисту, представлений відповідними міжнародними організаціями та системою міжнародних договорів і угод – це:
а) Унітарна держава;
б) Правова держава;
в) Соціальна держава;
г) Немає правильної відповіді.
16. Імплементований у корпоративне управління певний тип соціальних зобов’язань (здебільшого добровільних) перед працівниками, партнерами,

державою, інститутами громадянського суспільства та суспільством у цілому – це:
а) корпоративна соціальна відповідальність;
б) юридична соціальна відповідальність;
в) соціальна відповідальність держави;
г) немає правильної відповіді.
17. Структура управління КСВ в компанії розділена на:
а) чотири рівні;
б) три рівні;
в) два рівні;
г) шість рівнів.
18. Принципи корпоративної соціальної відповідальності:
а) Інституціональний принцип легітимності;
б) Організаційний принцип публічно-правової відповідальності;
в) Індивідуальний принцип свободи управлінського вибору;
г) Всі відповіді є вірними.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою згідно табл. 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	**Оцінка за традиційною шкалою**
51-100	зараховано
1-50	не зараховано

Загальна оцінка за курс виставляється за результатами поточного та проміжного згідно табл. 2.

Таблиця 2.

Формування загальної оцінки за курс

Максимальна кількість балів	**70 балів** (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	**30 балів** (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	**35** балів (поточний контроль)	**16** балів (проміжний контроль)

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, а також результати самостійної та індивідуальної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ»

(http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahnen_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf)

Оцінювання роботи на семінарських заняттях, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях приведені у табл. 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка	**Критерії оцінювання навчальних досягнень**
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв’язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу, розв’язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Здобувач вищої освіти має бути оцінений не менш як з 70% семінарських занять, передбачених навчальним планом. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не був оцінений з відповідної кількості занять, він отримує 0 балів за кожне заняття, з якого мав бути оцінений. При цьому здобувачу вищої освіти може бути зараховано виконання індивідуальних завдань за певне заняття якщо він не був оцінений за результатами проведення семінарського заняття.

Основними видами індивідуальних завдань є: підготовка доповідей, рефератів; вирішення ситуаційних завдань тощо.

Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела, якісна презентація результатів власного дослідження.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему доповіді (реферату) у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Окрім цього у якості виконання індивідуального завдання здобувачу вищої освіти може бути зараховано проходження онлайн-курсів (у відповідності до змісту навчальної дисципліни) на платформах EdEra, Coursera, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30». Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою та множиться на коефіцієнт 0,3. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які включено до проміжного контролю, наведено у табл. 3. У разі, якщо здобувач вищої освіти за проміжний контроль отримав менше ніж 16 балів, то він вважається таким, що не склав проміжний контроль. У графі «проміжний контроль» виставляється 0 балів.

Критерії оцінювання при організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання

У разі проведення освітнього процесу у дистанційному режимі, порядок його організації регулює «Положення про організацію освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті» (**http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/polozhennja-pro-orhanizaciju-osv.-procesu-iz-zast.-tehnolohij-dyst.-navch.-2020.pdf**).

Дистанційний режим навчання передбачає проведення навчальних занять, контрольних заходів та самостійної роботи здобувачів відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу під час синхронного режиму навчання може здійснюватися через онлайн-платформи проведення відео конференцій Google Meet або Zoom.

Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється під час проведення дистанційних занять, а також шляхом оцінювання самостійних індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom).

Завдання проміжного контролю виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom), які оцінюються за поданим вище алгоритмом.

Викладач _____ Метіль Т.К.
(підпис) (ПІБ)

Затверджено на засідання кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Протокол № 9 від «11» 11.01. 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Метіль Т.К.

(підпис) (ПІБ)